

Mandag
KREDITTTirsdag
LEDELSEOnsdag
FINANSTorsdag
ØKONOMIFredag
STUDENTLørdag
FORSKNING

31

■ ■ ■ Er det feilene som er utslagsgivende for Lysbakkens avgang, eller det at de er blitt kjent?

Med ansvar for å slippe unna

■ RÅD. Handelsbankens sjef mener rådgivere i banker ikke bør få bonus. Illustrasjonsfoto: Colourbox

KRONIKK
EINAR
ØVERENGET

«Jeg er tilhenger av at feil må få konsekvenser», fremholdt Audun Lysbakken på pressekonferansen mandag. Og han fortsatte: «Jeg har ansvaret for de feil som har blitt begått og jeg tar ansvaret. Jeg har derfor orientert statsministeren om at jeg ønsker å gå av som statsråd».

I utgangspunktet er dette en beundringsverdig handling: Å ta ansvaret selv, uten å peke på noen andre, og dertil følge det opp med konkret handling. Så ble da også omkvedet raskt at dette var det eneste fornuftige å gjøre i denne situasjonen.

Jeg er helt enig med Lysbakken. Feil må få konsekvenser, men hva var det som gikk feil i denne saken? Var det de beslutningene som ble tatt – brudd på regelverk og inhabilitet – eller var det at dette ble kjent?

Jeg sitter nemlig igjen med ett spørsmål: Om statsråd Lysbakken hadde nådd den innsikten han nå har kommet frem til uten at det samtidig var blitt en mediesak – uten at dette i det hele tatt var blitt nevnt i nyhetene og kjent blant folk – ville han da fortsatt ha ment at feil må få konsekvenser og dermed valgt å gå av som statsråd?

Det er dette Lysbakken vil få oss til å tro: Det er feilene som er blitt gjort, som krever hans avgang, ikke noe annet. Og på

denne måten forsøker han å sikre sitt politiske liv. Lysbakken har makt. Han søker makt – og han skal velges til leder i et regjeringsparti og kanskje igjen lede et departement.

«Jeg har ansvaret». Det har hele tiden vært tilbakemeldingen fra Lysbakken i denne saken, og konstitusjonelt er det selvsagt helt riktig. Men utsagnet har også fungert som et effektivt forsvar mot de veldig betimelige spørsmålene: Hva visste han selv? Og når?

Enten var det slik at Lysbakken ikke visste eller ikke forsto at pengeoverføringen til jenteforsvaret skjedde på en måte som var i strid med regelverket, og jeg er ikke helt sikker på hva som er mest bekymringsverdig. Selv i de tilfeller det er rutine for ukultur bør en statsråd kunne stille seg selv forvaltningsmessig helt grunnleggende spørsmål.

Å begrunne sine handlinger med setningen: «Noen har ikke passet godt nok på meg», imponerer lite.

Mente Lysbakken virkelig at det er akseptabelt å overføre penger fra fellesskapets midler til et underbruk av sitt eget ungdomsparti uten at andre får anledning til å søke om disse pengene? Trenger man strengt tatt et embedsverk for å forstå at det er problematisk? Og når Lysbakken nå har kommet frem til at det er uakseptabelt, hvilke argumenter er det han har fått øynene opp for som han tidligere ikke forsto eller la merke til?

Det samme spørsmålet kan stilles i forbindelse med hans inhabilitet til stiftelsen Reform. Bare kort tid etter at han gikk av fra styret i dette ressursenteret for menn, begynte han å gi penger til denne stiftelsen. Dette til tross for at nært bekjente og venner er blant dem som driver stiftelsen. Mente virkelig Lysbakken at dette var

GIKK AV. SVs Audun Lysbakken gikk av som barne- og likestillingsminister mandag. Foto: Ida von Hanno Bast

uproblematisk? Og når han nå har kommet frem til at så ikke er tilfelle, hvilke argumenter er det han nå har fått øynene opp for som han tidligere ikke forsto eller la merke til?

Er argumentene så subtile at de er vanskelig å forstå, eller er de så grunnleggende at de blir helt umulig å se bort fra når borgerne krever et svar? Har han med sin avgang greid å overbevise oss om at han tidligere ikke forsto eller la merke til disse argumentene? Eller var det slik at Lysbakken hele tiden forsto dette, uten at det påvirket hans handlinger før det ble en medie-sak?

Det problematiske ved Lysbakkens avgang i denne saken er at det, til tross for hans egne utsagn, er uklart om dette skjer fordi det er blitt gjort feil, eller fordi det har blitt kjent at det har blitt gjort feil. Jeg sitter igjen med en mistanke om at hans begrunnelse for å gå av ikke

stemmer: Det er ikke feilene som er utslagsgivende, det er at de har blitt allment kjent.

«Dette gjør ham til en bedre leder», hevder avtroppende SV-leder Kristin Halvorsen. Gjør det nå virkelig det? Hva ved dette er det som gjør ham til en bedre leder? Er det fordi han nå har forstått at staten har regler for å dele ut penger, og at man derfor bør avstå fra å dele ut penger til sine politiske forbundsfeller uten at andre får anledning til å søke om disse pengene? Eller er det fordi han nå forstår at det er et habilitetsproblem å dele ut penger til nære venner?

Eller blir Lysbakken nå en bedre leder fordi han har tatt de politiske signalene og deretter forsøker å gi et valg som for ham er strategisk klokt en moralsk innpakning.

■ Einar Øverengen, filosof, Humanistisk akademi

ning, vil dette true også den tilliten hele bransjen er avhengig av. Uansett om det er vi eller andre som gir råd på galt grunnlag, er det egnet til å skade bransjens omdømme.

Det er mulig å innvende at en bankrådgiver aldri kan bli fullt ut uavhengig. Så lenge man har en arbeidsgiver som betaler lønn samt et knippe egne produkter å ta hensyn til, vil rådgiveren for evig forbli selger.

Dette er relevante innvendinger. I rådgivningen er vi derfor åpne på at det er våre egne produkter vi tilbyr. Det viktigste er imidlertid å ha systemer og kultur hvor ingen rådgiver er i tvil om hvilke kjøregler som gjelder: Det er kundens behov og kundens beste som er avgjørende.

Forbrukerrådet sier det slik: «For å gjenvinne tapt tillit må næringsaktørene anstrenge seg mye mer for å ivareta kundenes interesser». Dette er ikke naivt. Det er en tenkning som over tid bygger tillit og fornøyde kunder for hele bransjen.

■ Dag Tjernsmo, administrerende direktør Handelsbanken Norge

Sirkus til folket

INNLEGG
Lysbakkens
avgang

Hva skal vi tro? En av statsrådene trekker seg med umiddelbar virkning etter massiv kritikk og avdekning av en rekke større eller mindre feil innenfor eget departement. «Jeg har ansvar,

og jeg tar ansvar», heter det i avskjedstalen. Dette til tross stiller partikolleger og regjeringspartnere opp og forsvarer statsråden med store bokstaver og ønsker ham, med få unntak, hjertelig velkommen tilbake i politikken.

«Han er blitt en bedre leder etter dette, og dersom han blir valgt til partileder og ikke sitter i regjeringen, vil det helt sikkert bli funnet andre måter å samar-

UFORSTÅELIG.
Morten Riiser.

beide på i regjeringen», er blant utsagnene.

Hvordan ville det tatt seg ut om leder i et børsnotert selskap eller et idrettslag trakk seg med umiddelbar virkning, på grunn av lignende forhold, og styret samme dag «innvilget» avskjed samtidig som de hyllet vedkommende og ønsket ham hjertelig velkommen tilbake?

Forstå det den som kan.

■ Morten Riiser, cand.oecon., Oslo